

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

Διδακτορική Διατριβή

Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙ
ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Έλενα Γαβριήλ

Λεμεσός, 2016

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

Διδακτορική διατριβή

Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙ
ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

της

Έλενας Γαβριήλ

Λεμεσός, 2017

ΕΝΤΥΠΟ ΕΓΚΡΙΣΗΣ

Διδακτορική διατριβή

Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Υποστηρίχθηκε από
Έλενα Γαβριήλ

Εξεταστική επιτροπή: Δρ Λεμονίδου Χρυσούλα, Καθηγήτρια

Τμήμα Νοσηλευτικής, Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο
Αθηνών

Δρ Πατηράκη Ελισάβετ, Καθηγήτρια

Τμήμα Νοσηλευτικής, Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο
Αθηνών

Δρ Μερκούρης Αναστάσιος, Αναπληρωτής Καθηγητής

Τμήμα Νοσηλευτικής, Σχολή Επιστημών Υγείας, ΤΕΠΑΚ

Επιτροπή επίβλεψης: Δρ Μερκούρης Αναστάσιος, Αναπληρωτής Καθηγητής

Τμήμα Νοσηλευτικής, Σχολή Επιστημών Υγείας, ΤΕΠΑΚ

Δρ. Μίτλεπτον Νίκος, Αναπληρωτής Καθηγητής,

Τμήμα Νοσηλευτικής, Σχολή Επιστημών Υγείας, ΤΕΠΑΚ

Δρ. Παπασταύρου Ευρυδίκη, Επίκουρη Καθηγήτρια,

Τμήμα Νοσηλευτικής, Σχολή Επιστημών Υγείας, ΤΕΠΑΚ

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Λεμεσός, 2016

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Copyright © Έλενα Γαβριήλ [2016]

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της διδακτορικής διατριβής από το Τμήμα Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον επιβλέποντα καθηγητή μου, Δρα Αναστάσιο Μερκούρη, ο οποίος πάντα σταθερός σαν βράχος βρισκόταν δίπλα μου και με περιέβαλε με εμπιστοσύνη και υπομονή στο δύσκολο αυτό ταξίδι της γνώσης και αυτογνωσίας.

Επιπρόσθετα ευχαριστώ τα μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, Δρα Νίκο Μίτλεττον, Αναπληρωτή Καθηγητή και Δρα Ευρυδίκη Παπασταύρου Επίκουρη Καθηγήτρια, για την πολύτιμη βοήθεια και τις καίριες επισημάνσεις τους.

Η παρούσα Διδακτορική Διατριβή δεν θα μπορούσε όμως να ολοκληρωθεί χωρίς την βοήθεια των εργαζομένων στα πέντε νοσοκομεία: γιατρούς, νοσηλευτές και διοικητικούς. Έτσι τους ευχαριστώ για τη συμβολή τους και εύχομαι σύντομα η κουλτούρα στα δημόσια νοσοκομεία, να γίνει περισσότερο επικοινωνιακή για το καλό των ασθενών και την αποτελεσματικότητα των εργαζομένων.

Ευχαριστίες επίσης θα ήθελα να εκφράσω σε όλους τους φίλους και συναδέλφους που με βοήθησαν και υπομονετικά με ανεχτήκαν στις «δύσκολες» μου στιγμές.

Τέλος θέλω να εκφράσω το μεγαλύτερο ευχαριστώ στην οικογένεια μου και ιδιαίτερα στο σύζυγο μου, που η υπομονή και η βοήθεια του είναι εξαιρετικά δύσκολο να περιγραφεί με λόγια.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εισαγωγή:

Τα νοσοκομεία αποτελούν τον κεντρικό πυλώνα σε όλα τα υγειονομικά συστήματα και λόγω της ιδιαιτερότητάς του αγαθού που προσφέρουν, υπάρχει αυξημένο ερευνητικό ενδιαφέρον για τον τρόπο λειτουργίας και συμπεριφοράς τους. Στην Κύπρο υπό το πρίσμα της οικονομικής κρίσης και ενόψει της επικείμενης εφαρμογής του Γενικού Συστήματος Υγείας και της προσπάθειας για αυτόνομη των δημοσίων νοσοκομείων, υπάρχει αυξημένη απαίτηση για βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αναδιαμόρφωσης του συστήματος λειτουργίας και αξιών τους. Εμπειρικά στοιχεία επισημάνουν ότι κάθε οργανισμός που βρίσκεται σε διαδικασία αλλαγής, πρέπει πρώτα να διερευνήσει την οργανωσιακή κουλτούρα που τον χαρακτηρίζει και να αξιολογήσει αν είναι η κατάλληλη για τις αλλαγές που επιθυμεί. Επιπρόσθετα υποστηρίζεται ότι η οργανωσιακή κουλτούρα αποτελεί κρίσιμο παράγοντα, που επηρεάζει την οργανωσιακή αποτελεσματικότητα. Η οργανωσιακή κουλτούρα αντιπροσωπεύει τις αντιλήψεις, τις αξίες και τα πιστεύω που συνειδητά μοιράζονται τα μέλη ενός οργανισμού και επηρεάζουν άμεσα τα πρότυπα συμπεριφορά τους. Οι Cooke & Lafferty (1989), κατέγραψαν δώδεκα διαφορετικά πρότυπα συμπεριφοράς, τα οποία κατηγοριοποίησαν σε τρία γενικά στυλ οργανωσιακής κουλτούρας: το Εποικοδομητικό (πρότυπα συμπεριφοράς: Ανθρωπιστική, Διαπροσωπικών σχέσεων, Επίτευξης, Αυτοπραγμάτωσης), το Παθητικό/Αμυντικό (Αποδοχής, Συμβατική, Εξάρτησης, Αποφυγής) και το Επιθετικό/Αμυντικό (Αντιθέσεων, Εξουσίας, Ανταγωνιστική και Τελειομανής). Τα πρότυπα αυτά σχετίζονται άμεσα με τους εσωτερικούς παράγοντες/συνθήκες που επικρατούν σ' ένα οργανισμό, δηλαδή τη δομή, τα συστήματα διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, το σχεδιασμό εργασίας και τις δεξιότητες/ιδιότητες των μελών του. Στο βαθμό που οι μεταβλητές αυτές είναι ευθυγραμμισμένες με την αποστολή του οργανισμού, η οργανωσιακή κουλτούρα που επικρατεί θα είναι η ιδανική και θα επηρεάσει θετικά τα ατομικά (π.χ. ικανοποίηση, υποκίνηση ή συγκρούσεις), τα ομαδικά (π.χ. συνεργασία, συντονισμός) και τα οργανωσιακά αποτελέσματα (π.χ. ποιότητα, προσαρμοστικότητα).